

Roman

ILUSTROVAN DRUŽINSKI TEDNIK · IZHAJA V ČETRTEK

III. leto

V Ljubljani, 26. marca 1931

Štev. 13

Vandina osveta

Napisal W. Reese

V Vandinih očeh so se kresali bliski, ko je rekla: „Meni hvala Bogu ni treba stati za štedilnikom in pometati sobe! Počemu neki ima človek kriščenice? Zatorej se ne bom nikdar dala zaslužjiti od proze vsakdanjosti, nego bom vedno stremela po višjih stvarih. Sreča še, da so v dvajsetem stoletju vendarle že prišli do spoznanja, da ima ženska prav tako pravico do duhovnih dobrin kakor moški! Moderna ženska se ima pravico izživeti! Da!“

Doktor Berg je dobrodušno vprašal: „Povejte, gospodična, kje pa ste vse to brali, kar zdaj prinašate na dan?“

„Prinašam na dan? Gospod doktor, take izraze vam prepovem! Vi me podcenjujete! In sploh: papa in mama mislita prav tako kakor vi!“

„Potem seveda ni čudo, da se čutite nesrečno!“

„O, niti misliti si ne morete, kako koprnim po tem, da bi srečala človeka, ki bi me razumel! Veste, strašno rada bi se seznanila s kakšnim slavnim možem. Tak človek bi me gotovo razumel!“

„Tudi jaz mislim še postati slaven!“ jo je podražil.

„Vi — s takimi nazori?!“ Prezirljivo se je zasmejala.

„Gospodična Vanda, predlagam sklenitev miru!“

„Aha, izmuznili bi se?“

Previdno je odgovoril: „Ne smete me krivo razumeti. Stvar je takale: drugi teden zapustim Berlin, ker nastopim službo v drugem uredništvu. Prej bi se pa rad od vseh ljudi v miru poslovil, torej tudi od vas...“

Willy Fritsch igra v filmu „Moja žena — tvoja žena“ v Eitnem kinu Matiči (Foto Ufa)

„Samo zato?! Torej sem bila za vas samo ena številka med drugimi?!“

Doktor Berg se je poslovil. Vanda pa je bila jako nesrečna. Prijateljici Heli je razodela svojo boleost: „Med doktorjem Bergom in menoj

je vse končano, za zmerom in vselej! O, kako sem nesrečna! Pa se bom maščevala! Mu bom že imponirala! Da, bom mu!“ Obrisala si je solze. „Da, potolčem ga! Idejo imam! Pisala bom slavnemu profesorju

Nadaljevanje na 205. strani

Mrtvaška roka

Fantastična zgodba

Napisal Georg von der Gabelentz

(Gl. 11. in 12. števil. „Romana“.)

Zaradi obojnosti vojnega ministra je ministrski predsednik prevzel njegove posle.

V nedeljo se je mudil v Ljubljani podpredsednik vlade dr. Srškič.

Finančni minister je potrdil proračun dravske banovine v znesku skoraj 173 milijonov.

Poplave so pojenjale in reke se vračajo v svoje struge.

Major Rekalov, ki je dobil nevarne rane o priliki eksplozije petard v Beogradu, je poškodbam podlegel.

V Ljubljani zgrade v kratkem šolsko polikliniko in razširijo umobolnico.

Lavantski škof dr. Andrej Karlin praznuje te dni dvajsetletnico svojega škofovanja.

Tenorist Rijavec, ki se je v zadnjem času udejstvoval v Nemčiji, odpotuje v Ameriko.

*

V romunskem parlamentu je prišlo v soboto do pretepa med vladnimi in opozicijskimi poslanci.

Zaradi carinske unije, ki sta jo sklenili Nemčija in Avstrija, so vesile vložile v Berlinu in na Dunaju demaršo, češ da gre za tiho priključitev Avstrije k Nemčiji.

Na Angleškem je ekspresni vlak „Leteči škot“ skočil s tira. Doslej je 8 mrtvih.

V petek so neznanci umorili šefa irske državne policije.

„Zeppelin“ poleti v kratkem v Egipt in bo letel čez našo državo.

Filmski igralec Chaplin se je pretekli teden mudil na Dunaju. Nato je čez Benetke odpotoval v Pariz, kjer so ga sprejeli s silnim navdušenjem.

V petek zvečer je v Berlinu umrl državni kancelar Hermann Müller.

Filmska igralka Mary Pickforda se je na avtomobilski vožnji hudo ponesrečila.

Prejšnji četrtek je zadela italijansko letalstvo velika nesreča. Pri poskusni vožnji je padlo na tla vodno letalo, kjer so bili trije udeleženci italijanskega oceanskega pol leta Maddalena, Cecconi in Dal Monte. Prva dva sta se najbolj lani proslavila, ko sta postavila svetovni rekord za polet v daljavo. Maddalena pa je bil znamenit tudi zato, ker je bil med rešitelji Nobilove ekspedicije. Bil je zelo priljubljen in so ga imenovali italijanskega Lindbergha.

Pretekli četrtek je bilo v Bolgariji več občutnih potresov.

Prejšnji teden je bila izvoljena nova sovjetska vlada.

Konferenca o carinskem premirju v Ženevi se je končala brez uspeha.

„Pazite,“ je zavpil, „to pot vas ne izpustim več!“

Tedaj snamem orožje s stene in zamahnem z vso silo po tej roki. Nestvor s krikom odskoči. Ne da bi bil nameraval, sem mu z enim udarcem odsekal roko od lehti. Ko sem zagledal kri in njegov od besa in bolečin spačeni odurni obraz, sem se v blaznem obupu še bolj vrgel nanj in mu porinil, preden se mi je utegnili umakniti, jeklo v telo. Nato sem ga pobral s tal, si ga oprtal in ga vrgel v plamene kamina, na truplo pa nametal drv. Pokleknil sem pred ognjem in nisem imel prej miru, dokler ni dogorel poslednji ostanek tega strašnega človeka, ki me je mučil leta in leta, ki me je brez prestanka gonil po svetu in me zdaj napravil za morilca.

Kesanja nad tem svojim dejanjem tudi danes ne občutim. Doletela ga je samo pravična kazen, ki je je bil stokrat vreden.

Ko je ogenj dogorel, sem skrbno poiskal vse ostanke kosti, da bi jih spravil v zaboj in uničil. Našel sem vse, vse, bilo je strašno iskanje. Le desnica je manjkala. Vse sem preiskal — nikjer je ni bilo. Moral sem jo bil torej vreči v ogenj in sem to nemara v razburjenosti tistih minut pozabil. Še enkrat sem pregledal ves kamin, sleherni kupček pepela — nič! Nikjer nič! Tedaj sem se zagrabil za čelo, meneč, da še zblaznim.“

Bolnik se je sklonil k meni in se mi zasrepel v oči.

„Vidite, tista roka, tista strašna roka takrat ni zgorela. Skrivoma, brez glasu se je splazila proč, med tem ko sem brskal v kaminu. Zbežala je v kateri kot, morda je splezala tja k onemu oknu, zakaj bilo je od-

prto. Odrinil sem vse pohištvo od zidu in trepetaje posvetil pod vsako omaro, pod vsak stol. Kakor blazen sem se še enkrat vrgel na oni strašni zaboji, kjer so bile zoglenele kosti. Vsako posamič sem vzel iz njega, jih položil drugo zraven druge, dokler ni bilo vse okostje pred menoj na tleh. Stokrat sem si potegnil čez oči — vselej je desnica manjkala.

Potem pepel v kaminu. Čeprav je bil še vroč, da me je žgal v roke, sem ga otipaval s prsti — zaman, vse zaman. Roke ni bilo.

Kako naj vam popišem, kaj sem takrat prestal?

Nihče ni bil videl grbca, ko je prišel k meni. Nihče ni opazil, da bi bil izginil, in nihče ni poizvedoval po njem. Ta umor je ostal neodkrit in nekanzovan.

Tedaj sem si izmislil pravljico: svojim ljudem sem dopovedal, da se bojim strahu in da se zaradi njega ne upam več v noči tega umora ostati v hiši. Da se preselim — mislil sem na to — a kaj bi mi pomagalo? Samo sum bi zbudil, in ona roka bi me vendarle nekoč našla. Moje ljudi je strah pred belo živaljo, ki je ni nihče nikoli videl. Tudi jaz, saj je smešno, tudi jaz je nisem videl, samo izrodek moje domišljije je, kaj ne? Kaj naj bi bilo drugega, in vendar se bojim in vem, da se bo enkrat vrnila. Z vašo pomočjo ji hočem nocoj stopiti nasproti, uničiti moram tudi poslednji ostanek tiste mrtve pošasti, ki mi je razdejala življenje.“

„Ne razumem,“ sem rekel, „kako morete trpeti za tako nemogočo fiksno idejo? Denimo, da se je res vse tako dogodilo kakor ste povedali — kako naj bi vam bila mogla biti ona roka, roka mrtvega človeka nevarna?“

Priznam, da sem hotel s takimi besedami le samega sebe pomiriti. Rosen je naglo odgovoril:

„Kako naj trpim za tako stvarjo? Ali ne čutite sami, da je baš to noč nekaj posebnega? Nocoj je čisto drugače kakor druge noči, čisto drugače. O, saj so noči, ko je tu, daleč od sveta, čudovito lepo in prijetno. Ljubim to samoto, ta gozd, te travnike. Toda nocoj, ta mrtvaška tišina okoli hiše, celo potok ne žubori kakor drugače. To tipanje in trkanje zunaj na oknu, na vratih, te tihe stopinje... To capljanje in šelestenje na hodniku... Vi ste mislili, da so podgane. O ne, to je tista bela žival! Slutim, ne, v e m, da je nocoj spet v bližini, da to noč preži name, da se plazi okoli hiše, da bo kdo ve odkod iznenada skočila name!“

Bolnik se je sesedel na stolu, kakor strit ob spominu na svoje strašno dejanje. Nič več ni rekel, obe roke je oprl na sabljo, ki jo je držal predse, in njegove oči so iskale in begale po sobi.

Tako tiho je bilo, da se mi je zdelo, da čujem utrip najinih src. Pridrževala sva sapa in čakala. Nisem se upal pogledati v žareče žrelo kamina, boječ se, da ne bi tam zagledal mrtvega grbca.

Ura je počasi odbila enajst udarcev. Rosen jih je štel.

„Enajst. Čujte, enajst je!“ je zavpil in skočil pokonci. „Enajst kakor takrat! Zdaj mora priti!“

Nesrečnež je jel divjati po sobi, lesketajoče se jeklo je vihnel v stisnjeni pesti in začel spet iznova iskati po tleh, pod pobitvom in v kotih.

Zdajci je obstal sredi sobe, gornji del života je sklonil naprej kakor sabljač, vse mišice na njem so se napele, oči je trdno uprl v vrata. Znoj mu je v kapljah udaril iz čela.

Tudi jaz sem planil na noge. Blaznež z vihtečo sabljo pa me je zdaj manj navdajal z grozo kakor neki šum, ki je postajal vse razločnejši in ki

**ON
VSE
JE
VSE MU
DOBRO
TEKNE!**

Ali ima težave pri prebavi? Zaprtje? Tega on ne pozna. On vzame vsak dan pol ure pred zajtrkom na prazen želodec skodelico

„PLANINKA“ čaj iz zdravnih planinskih zelišč. „PLANINKA“ mu ohranja v redu ves njegov notranji ustroj, njegovo prebavo, t. j. ključ njegovega zdravja. Briga se za redno odvajanje, čisti črevesje in preprečuje kupičenje lenih mas, ki pogosto tvorijo jako škodljive, tako imenovane črevesne strupe in spravljajo v nered človekov notranji aparat, razen tega pa so jim posledica tudi pobitost, utrujenost, slabost in slaba delovna sposobnost.

Zlasti zdaj spomladi ni moči dovolj priporočati zdravljenja 8 do 12 tednov s „PLANINKA“ čajem, ki sestoji po večini iz domačih planinskih zelišč.

Začnite tudi vi še danes s

„PLANINKA“ čajem Bahovec

Navdušeni boste. Dobi se v lekarnah. Odklonite ponaredbe in izrečno zahtevajte „PLANINKA“ čaj Bahovec v plombiranih zavojčkih z napisom proizvajalca

LEKARNA
MR. BAHOVEC
LJUBLJANA

je prihajal iz veže. Zdaj je bil že bliže pri vratih. Toda to niso bile mirne stopinje človeka niti živali, tako se mi je zdelo, kakor da bi praskali nohti.

Začutil sem, kako me je od nog do glave mrzlo izpreletelo. Zaman sem se ozrl okoli sebe po kakem orožju, čeprav sem vedel, da z njim ne bi znal kaj početi. Že prihodnji trenutek je moralo tisto stopiti v sobo, planiti na naju,

ta pošastna, bela žival. Na ves glas sem zavpil:

„Saj nič ni! Gotovo ne — bodite mirni, za Boga!“

„Zdaj pride!“ je zahropel Rosen.

Njegove od brezumnega strahu razširjene oči so sčepile v neko nevidno bitje, ki se mu je bližalo očividno plažež se po tleh, zakaj te oči so se v pošastnem strahu upirale v tla. Počasi je dvignil obo-roženo roko in visoko nad glavo zamahnil v udarec, njegova prsa so hropla in sivi lasje so se mu ježili.

Vedel sem: nekaj je moralo biti. Saj sem vendar čul, kako je prihajalo po tleh, čul sem nohte, ki so praskali po lesu. Toda videl nisem ničesar, naj sem še tako napenjal oči. Toda čutil sem, o razločno sem čutil, da nisva bila več sama v sobi. Tistih trenutkov ne pozabim nikoli več. Groza me je stresla. Moral sem se prijeti za mizo, zakaj sapa mi je pohajala. Še malo, pa bi me bila minila zavest; moji čuti so bili napeti kakor lok, ki mora vsak trenutek počiti.

Zdajci je Rosnovo orožje po bliskovo zamahnilo, toda že prihodnji trenutek se mu je iz stisnjenega grla vresčé izvil strahoten krik, omahnil je nazaj, kakor da mu je nekaj planilo na prsa, in telebnil na tla. Njegovi prsti so izpustili sabljo, z obema rokama je zagrabil v zrak po nečem, kar se je zdelo, da mu leži na prsih. Trzal je in grabil po nevidnem sovražniku, in njegovi kriki so kmalu zamrli v hropenju.

Nisem se mogel ganiti, moji udje so bili kakor iz svinca. Gledal sem ta strašni boj, ne da bi ga mogel rešiti ali mu vsaj priti na pomoč.

Čez nekaj sekund so Rosnove lehti mrtvo ohlapnile. Kmalu je bilo vse mirno. Nič več se ni zganil. Tedaj sem se sklonil čezenj. Oči so mu stopile iz jamic in osteklenele, usta pa je imel odprta, kakor bi se bil zadušil.

Konec na 207. strani

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Prvi del

ŽIVI MRTVEC

Štirinajsto poglavje

ODHOD

Ko se je Vera vrnila od starega Slavca, je povedala Zori, kako je starec sprejel vest o smrti svojega sina. Deklica je tiho poslušala svojo prijateljico. In ko je Vera končala, jo je Zora prijela za roko in tiho rekla:

„Kaj bo zdaj, Vera? Kaj naj storim?“

Njen glas je bil tako obupen in breznaden, da Vera ni vedela, kako bi jo potolažila in ji vlila nove vere. Pobožala je njene lepe lase in ji dejala:

„Nikar ne misli na to.“

„Drugega ji ni vedela povedati. Prijela jo je za roko in odvedla v salon, kjer je bila večerja že pripravljena.“

Ko so pojedli, se je Vera nenadoma obrnila k notarki in ji povedala, da se drugo jutro vrne domov.

„Od doma so mi pisali, da me čakajo. Zvedeli so, da sem dobila dopust in da sem zdaj tu.“

„Kaj, zapustiti nas že misliš?“ se je začudila notarka. „Saj si vendar obljubila, da ostaneš nekaj časa pri nas! Kaj ne Zora, da mora še ostati?“

Zora se je samo nemo nasmehnila. Saj je dobro vedela, kam meri Vera s svojimi besedami. Toda sama se tega ni upala omeniti. Vendar pa je Vera takoj nadaljevala.

„Zoro pa vzamem s seboj, da veste. V tej puščobi bi ji bilo preveč dolgčas. Potrebna je zabave in razvedrila. Pri nas bo imela obojega dovolj.“

Notarka je skoraj onemela. Da bi Zora odšla od doma? Kaj bo potem ona počela? Vendar pa jo je Vera znala pregovoriti. Kmalu so bili edini, da Zora drugo jutro odide s prijateljico in da ostane pri njej nekaj dni. Ko je notar videl, da je že vse dogovorjeno, ni hotel ugovarjati.

„Samo da mi jo vrneš zdravo in celo,“ se je obrnil k Veri in ji zapretel s prstom.

PREJŠNJA VSEBINA

Zora je pisala svojemu ljubimcu poročniku Slavcu na fronto, da njuno razmerje ni ostalo brez posledic. Branko Slavec pa mora v boj in potem brez sledu izgine. Stotnik Kregar, ki tudi skrivaj ljubi Zoro, se je polastil njenega pisma, ki ga je našel pri hudoranjem Slavcu. Nekaj dni nato zagledata Zora in njena prijateljica Vera, ki vsak dan čakata Brankovega prihoda, stotnika Kregarja, ki stopi iz vlaka. Vsa v skrbeh in hudih slutnjah vpraša Zora Kregarja, kdaj pride Branko. Kregar ji obzirno pove, da ga ne bo več in da mu je pred smrtjo naročil, naj se on poroči z njo, da jo obvaruje sramote. Na Zorino zahtevo potrdi to tudi s prisego.

Vera prevzame nase težko dolžnost, da sporoči Brankovemu očetu sinovo smrt.

Ko sta bili deklici v spalnici, je Zora objela svojo sestrično in ji rekla:

„Ne morem se ti dovolj zahvaliti za to kar si mi danes naredila. Saj veš, da se sama ne bi nikdar upala prositi.“

„Vedela sem in prav zato sem storila namestu tebe. Jutri se s prvim vlakom odpeljeva. In da veš, najmanj mesec dni ostaneš pri meni! Potem...“

Nenadoma je prestala. Pogledala je Zori v obraz, ki se je nenadoma spačil od bolesti.

„Kaj bo potem?“ je Zora tiho vprašala.

„Naj bo že karkoli. Zdaj ostaneš pri meni in ne boš smela nič misliti na to, kaj še pride.“

„In Kregar?“

Kregar? Nanj Vera še pomislila ni. Pogledala je svoji prijateljici v oči in jo vprašala:

„Kaj imaš proti njemu? Zakaj se ga tako bojiš?“

„Sama ne vem,“ je dahnila Zora z drhtečim glasom. „Nekaj mi pravi, da je bila tragedija, ki mi je o njej govoril, vse bolj strašna, in da...“

Stresla je glavo. Vera pa se je sklonila k njej in ji ljubeče šepnila na uho:

„Nikar ne misli na take reči. Ubijejo te.“

Zora pa je samo odkimala z glavo, kakor bi bila preslišala njene besede. Krčevito je mečkala v roki robec, ki je bil ves moker od solza. In potem si je zakrila obraz:

„Nekaj mi pravi, da te tragedije še ni konec, in da bom jaz njena druga žrtev. In tega bo kriv on!“

Krčevito se je pritisnila k Veri:

„Sovražim ga, čeprav ne vem zakaj. Nekaj mi vliva v srce grozo pred njim. In če pomislim na Brankove poslednje besede...“

Vzdrhtela je in bolestin trzaj se je izpremenil v glas, ki je prihajal iz njenega grla:

„Joj, Vera, kaj bo z menoi!... Kaj me še vse čaka!“

Potem si je obrisala oči in vstala.

„Naj bo že karkoli,“ je rekla in njen glas je nenadoma

postal hlade in odločen: „Naj se že zgodi karkoli: Močna hočem biti in premagati vse. Vse hočem pretrpeti zaradi njega, ki sem ga ljubila in ki ga se zmeraj ljubim, čeprav je...“

Sredi besed je utihnila. Le ustnice so se ji še gibale in Veri se je zdelo, da na njih čita besedo „mrtev“!

... in zaradi njega, ki še pride. Njemu hočem živeti in mu biti vse. V njem bom imela njega, Branka, ki ga več ni. V njem bom našla tolažbo za vse gorje, ki me še čaka.“

„Dobra in hrabra bodi, tako, kakor si zdaj, in ne bo ti težko preboleti tega udarca usode,“ je tiho rekla Vera in jo ljubeče poljubila na čelo.

In ko je Zora legla v posteljo, je Vera sedla k njej in čula ob njenem zglavju, dokler ni revica zaspala.

Potem se je tiho vrnila k svoji postelji. In ko je že davno utrnila luč, je še zmeraj slonelca na blazini in strmela v temo.

Tudi ona se je bala tega, kar bo še moralo priti, tudi njej so skrivnostne slutnje stiskale srce.

Petnajsto poglavje

NA VERINEM DOMU

Ko je drugo jutro obstal vlak na novomeški postaji, je izstopilo le malo potnikov. Med zadnjimi sta bili Vera in Zora. Naglo sta krenili k izhodu, kjer je že čakal voz. Vera je namreč v Ljubljani brzojavila materi, da pride in da privede Zoro s seboj.

Skočili sta na voz in se zavili v odeje. Hlapec pa je poskrbel za prtljago. Nato je zlezl na kozla in pognal.

Kmalu je peljal voz po ravnini. V hladnem jutru so se podile megle tako blizu, da bi segel človek po njih in jih zgrabil, če se ne bi nenadoma razblinile v nič. Na vzhodu je jelo solnce počasi lesti izza hribov, kakor bi se mu ne ljubilo vstati in pogledati v ta mrzli dan. In potem se je ne-

nadoma vsa slika izpremenila. Megla so se dvignile in pred sestričnima je ležala poljana v ognju žarkov. Kadilo se je iz nje in sopara se je leno vlekla po razorih. Travniki so se zaiskrili v neštetih biserih, da jima je jemalo pogled. Nebo je bilo še zmeraj rdeče kakor bi gorelo, in pod njim so počasi prhutale vrane in žalostno krakale.

Kmalu pa se je ravnina zožila v dolino. Obakraj ceste so vstali griči, z drevjem porasli. In potem so prišla drevesa čisto blizu, in preden sta se zavledli, sta se že peljali po gozdu. Po poledenelih tleh so udarjale podkve, da je odmevalo med drevjem. Časih se je nad njima osula vejica. Srež se je nekaj časa vrtinčil po zraku, potem pa je obležal na tleh. Tedaj pa je hlapec udaril po konjih, da so poskočili in zdrveli naprej. Kmalu je bilo tudi gozda konec. Dolina se je spet razširila in voz je obstal pred visoko lepo hišo, ki je zrasla ob cesti.

Voznik je počil z bičem in zlezl s konja. Potem je pomagal Zori in Veri z voza. Med tem so se odprla hišna vrata in na pragu se je pokazala starejša gospa. Ko je opazila naši znanki, je prihitela k vozu in ju objela. Bila je Verina mati, gospa Perkova, vdova po nadučitelju.

Naročila je hlapcu, naj odnese oba kovčega, in odvedla svojo hčer in Zoro v hišo. Malo nato so se v kuhinji že vneto pogovarjale.

„Roman“ stane

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, pol leta 40 Din, vse leto 80 Din. — Račun pošt. hr. v Ljubljani št. 15.393. — Dopisi: „Roman“, Ljubljana, Breg 10. — Naročnina za inozemstvo (vse leto): v Avstriji 14 šilingov, Nemčiji 9 mark, Franciji 50 frankov, na Čehoslovaškem 70 kron, v Italiji 40 lir, Belgiji 14 belg, Angliji 9 šilingov, Holandiji 5 goldinarjev, Egiptu pol funta, Severni Ameriki 2 dolarja. Za ostalo inozemstvo vseletno 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. Posamezne številke: v Jugoslaviji po 2 Din, v Italiji pa po 80 stotink.

Prvo materino vprašanje je bilo, kaj pomeni njen nenadni prihod, toda Vera ni hotela priti z besedo na dan. Rekla je samo, da je bila nekaj dni pri Stojanovih in da ji je zdaj pripeljala Zoro pokazat.

„Saj je res dolgo nismo videli,“ je rekla gospa. „Kdaj si bila zadnjič pri nas, Zora? Tri ali štiri leta bo tega, kaj?“

„Menda bo res že tako dolgo,“ je odgovorila Zora. „Saj moram zmeraj tičati doma. Nikamor me ne puste. Prav čudim se, da jih je znala Vera pregovoriti.“

Tedaj se je Verina mati nenadoma obrnila k hčeri.

„Da veš, Vera: Vinko je pisal, da pride jutri na dopust.“

„Vinko?“ je veselo vzkliknila Vera. Toda takoj se je spet zresnila. Videla je Zorin obraz, ki je nenadoma postal ves žalosten. „Kaj pa je še pisal?“ je vprašala mater, ki se je kar čudila, kako je mogla tako nenadoma izpremeniti glas.

„Nič posebnega. Kakor zmeraj. Zdaj je že nekaj časa na ruski meji. Pravi, da imajo zmeraj dovolj dela. Dela...“ je žalostno ponovila. „Posebno pred nekaj dnevi je moralo biti hudo. Takrat jih je dosti padlo. Tudi precej naših. Hudo mora biti gori. Ko bi bilo le kmalu konec! Koliko jih je bilo že nesrečnih zaradi tega!“

Zori je nenadoma rdečica zalila obraz. Vedela je, prepričana je bila, da govori Verina mati o boju, kjer je padel njen Branko, a ne sme je vprašati, ničesar ji ne sme odkriti, da se ne izda.

„Pojdiva malo ven,“ je s težavo rekla. „Zunaj je tako lepo.“

Vera se ni upirala. Ko sta bili zunaj, je prijateljici stisnila roko.

„Nikar se ne muči s tem,“ jo je tolažila. „Če pride Vinko, pove morda kaj več. In on vem, da bo povedal, če le kaj ve. Že zaradi mene.“

„Zaradi tebe?“ se je Zora grenko nasmehnila. Začutila je, kaj Veri Vinko pomeni. Nekaj kakor zavist jo je obšlo. Pomislila je, da je bila še pred nekaj dnevi tudi ona tako srečna. In kako je potem vse nenadoma prišlo! Kakor meglica je izginila zavist iz njenega srca. Zavedla se je, da se s tem Vinkom lahko prav tako zgodi kakor se je z Brankom...

Gospa ju je poklicala na čaj, ki ga je bila med tem pripravila. In potem je minul ves dan v pogovorih. Ko sta zvečer Zora in Vera legli k počitku, je bila Zora dosti bolj mirna kakor druge dni.

„Vidiš, pa je le res, kar sem ti rekla. Spremembe zraka in okolice si bila potrebna. Videla boš. Čez nekaj dni bodo tvoja lica cvetela kakor rože.“

Umolknila je. Zora pa se je stisnila k njej.

„Ko bi le bilo res!“ je vzdihnila. „Toda jaz se bojim, tako bojim...“

Zora je drugo jutro še spala, ko je bila Vera že pokoncu. Kako ne! Vedela je, da pride Vinko, in hotela ga je videti čimprej, ne samo zato, ker je občutila do njega, kar je mislila, da je več kakor prijateljstvo, ampak tudi zato, ker je hotela od njega izvedeti, ali morda res kaj ve o poročniku Slavecu.

Vinko Kalan je bil še mlad. Komaj dva in dvajset let je imel, toda kmalu po začetku vojne so ga poklicali na bojno polje.

Z Vero sta se že prej dolgo poznala, saj sta hodila skupaj v ljudsko šolo, čeprav je bila Vera skoraj dve leti mlajša od njega. In tudi ko je Vera hodila v Ljubljani na učiteljske, sta se dostikrat videla. Neko globoko prijateljstvo sta občutila drug do drugega. Vera se sama ni zavedala, ali je to samo prijateljstvo ali morda kaj več. Toda Vinko je bil tako tih in resen... Nikdar ji ni rekel besedice, ki bi povedala, kaj pravi njegovo sr-

ce. In vendar se je dobro spomnila. Takrat malo pred maturo je bila malo bolna. Ko se je čez nekaj dni vrnila v šolo, je bil prvi, ki ga je videla, Vinko. Kako je bil bled! In ko ga je vprašala, kaj mu je, je rekel, da ga je tako skrbelo zaradi nje. Potem je odšel na Dunaj in ona v svojo prvo službo. Dostikrat ji je pisal, skoraj vsak drugi dan. Nekega dne pa je dobila od njega vest, da je poklican k vojakom.

Bala se je zanj. Takrat je prav za prav prvič občutila, da njuno prijateljstvo ni samo prijateljstvo, da je nekaj več.

In zdaj se bosta po dobrem letu spet videla. Veri je zaigralo srce, ko je na to mislila. Bog ve kaj ji bo lepega vedel povedati?

Mati je poznala njeno skrivnost in ni nič rekla. Vedela je, da je Vinko pošten fant, in zato se ni bala za svojo hčer. Še celo vesela je bila, da je to prijateljstvo, ki je bilo že od mladih nog, ostalo še dalje tako trdno, in nikogar si ni bolj želela svoji hčeri za moža kakor Vinka.

Tudi Vera je to dobro vedela. In vendar — kadar jo je mati kaj vprašala zaradi njega, je molčala.

Danes je sedela Vera v jedilnici in delala ročna dela. Zora je še spala gori v sobi, mati pa je že pripravljala za kosilo. Tedaj pa so se nenadoma odprla vrata in na pragu se je prikazal — Vinko. Od presenečenja je Veri pa-

del prtiček, ki ga je delala, na tla.

„Vinko! Kdaj si prišel, da te nisem čula?“

„Pravkar.“ se je nasmehnil in dvignil k ustnicam roko, ki mu jo je podala.

„Tak sedi vendar,“ mu je rekla nato. „Povej, kaj veš novega. Pri vas gori se zmeraj kaj zgodi!“ se je v zadregi zasmejala.

„Novega dosti,“ je rekel. „Kako pa da si doma?“ jo je vprašal.

„Dopust sem dobila,“ mu je povedala. „Z notarjevo Zoro sem tu. Saj jo moraš poznati. Moja sestrična je, pravila sem ti že o njej. S poročnikom Slavecem je bila zaročena. Daj, povej, kaj veš o njem, Tam nekje blizu na meji je moral biti, kjer si bil tudi ti.“

„S poročnikom Slavecem? Moram ga poznati. Tako znano ime. Seveda — na Dunaju sva se spoznala.“ Zdajci pa je prestal. „Slavec... Slavec... Bog!“

Obrnil se je k njej in ji čudno resno pogledal v oči.

„Ali ona že ve?“

„Da je padel? Ve, revica. In kje si ti zvedel? Ali veš kaj več? Povej, povej!“

„Prav malo vem,“ je odvrnil. „Nismo bili tako blizu. Zvedel sem samo, da jih je dva dni pred mojim odhodom strašno dosti padlo in med temi je bil tudi poročnik Slavec. In šušljali so, da ni bilo vse v redu. Majhno četo so poslali v boj kakor v klavnico. Sicer pa je to pri nas nekaj navadnega...“

Premolknil je. Vero je kar groza obhajala, ko ga je poslušala.

„Ničesar drugega ne veš?“

„Ne, ker sem potem odšel na dopust. Zdaj pa pojdiva v kuhinjo. Kakor bi mi nekaj reklo, da si ti tu, sem prišel kar sem in se pri tvoji materi niti oglasil nisem. Spodobi se, da jo grem pozdravit.“

„Pojdiva,“ je rekla in vstala. Potem pa ga je prijela za roko. „Če te Zora kaj vpraša, ji nikar ne omeni govorice, ki si

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 202. strani

1. Koliko je v Evropi vladajočih monarhov in koliko prezidentov?
2. Kaj je bil prejšnji poklic filmskega igralca Conrada Nagla?
3. Koliko popije diabetik vode na dan?
4. Kaj je diabetik?
5. S čim pokvariš velik lonec medu?
6. Koliko telefonskih pogovorov pride v Newyorku na 1 sekundo?
7. Kdaj bo „Roman“ izhajal vsaj na 20 straneh vsak teden?

jih čul. Morda niti res ni in bi bilo škoda, da bi se še bolj žalostila, kakor se že. Ali mi oblubiš?"

„Dobro. Če me vpraša, ji povem samo, da sem čul, da ga ni več.“

„Niti tega ji ni treba reči. Rajši sploh molči.“

Takrat so se odprla vrata. Na pragu se je prikazala Zora in obstala, ko je zagledala neznanega človeka v sobi. Vera je stopila k njej in jo prijel za roko:

„Vidiš, to je moj prijatelj Vinko. Pravkar je prišel.“

Mladi častnik in Zora sta se hitro seznanila, toda besede jima niso hotele prav z jezika. Nihče ni hotel začeti. Vinko, ki je vedel, kako je, je molčal, ker se ni hotel izdati, da že nekaj ve o njej, pa tudi Zora se je bala načeti vprašanje. Končno je vendar rekla Vera:

„Zora, vprašala sem Vinka, pa pravi, da ni ničesar izvedel, ker je prej odšel na dopust.“

Deklica je samo nemo prikimala.

Potem so vsi trije odšli v kuhinjo, kjer se je gospa nemalo začudila, ko je zagledala mladega častnika, ki ga je pričakovala šele pod večer.

Za popoldne so se domenili, da napravijo majhen izlet na hrib.

Šestnajsto poglavje NA IZLETU

Nedaleč za hišo se je dvigal hrib, kamor so se namenili. Mladi častnik, ki se je bil med tem preoblekel v civilno obleko, si je oprtal nahrbtnik; v njem je Vera pripravila malico.

Vera je pregovorila tudi mater, da se jim je pridružila. In tako so po kosilu stopali v hrib. Stara gospa je šla z Zoro, Vera in Vinko pa pred njima.

Dan je bil lep in solnce je skoraj pripekalo. Zora, ki že dolgo ni bila vajenih takih iz-

letov, je kmalu začutila, kako se je loteva utrujenost. Tudi gospa je precej težko šla v hrib, tako da sta jima Vera in Vinko, ki sta šla pred njima, kmalu izginila izpred oči.

Sama nista vedela, kdaj sta se odtrgala od ostalih. Ko sta se čez nekaj časa ozrla, nista videla nikogar. Vinko je hotel počakati, toda Vera ga je pregovorila:

„Pojdiva počasi naprej. Drugače se utegneva prehladiti, ker sva oba precej zasopla.“

Vera je bila od hoje vsa rdeča v obraz in oči so ji žarele. Vinko kar ni mogel odtrgati oči od nje. Čutil je, kako ga nekaj vleče k njej, toda znal se je premagati in ostati na zunaj ravnodušen.

V tem sta prišla na sleme. Majhna kapelica je stala tam, staro znamenje, o katerem ni nihče vedel, kako dolgo je že, kar so ga postavili. Majhen lik križanega je visel v njem in okrog nekaj suhih cvetic. Bog ve kako dolgo so bile že tam in kdo jih je prinesel?

Vera jih je vrgla proč in jih zamenjala s telohom, ki ga je med potjo nabrala.

„Vidiš,“ se je nasmehnila Vinku, „rekel si mi, zakaj trgam cvetje. Samo zato sem ga potrgala. Ali ne veš, kaj pravijo o tej kapelici?“

„Ne!“

„Poslušaj. Še iz turških časov je. Zgradili so jo takrat, ko so skoraj vsako leto divjali Turki tu okoli. In tisti dan, ko so jo blagoslovili, je bila vsa polna cvetja. Kmalu pa se je začela širiti govorecica, da se tu godi nekaj čudežnega. Tisto cvetje ni ovenelo, čeprav je bilo brez vode. Mesece in mesece je ostalo tako in ljudje so začeli k znamenju romati. In ko so nekega dne spet prišli, cvetja ni bilo več. Nenadoma je zvenelo in se spremenilo v zgrbančene rjave lističe. Župnik, ki je takrat pasel ovčice v tej fari, je bil pobožen mož. Vedel je, da se to ni zgodilo kar tako brez vzroka. Sveto-

*Za vsako roko
primerno pero.*

*Amer. zlata nalivna
peresa, najnovejša,
v 4 barvah in vseh
velikostih za vsako
pisavo z garancijo
za vse življenje*

Samo pri **A. PRELOG**
LJUBLJANA, Marijin trg.

val je faranom, naj se pripravijo, ker se je bal, da to ne pomeni nesreče. Povedal jim je tudi, da je imel sanje, v katerih se mu je prikazal križani in mu rekel, naj zbere svoje ovčice. In res so se zbrali vsi farani v cerkvi in prinesli s seboj vse imetje. In ko so bili sredi molitve, so nenadoma skozi okna zagledali rdeč soj in začuli kričanje. Turki so bili v vasi, in njih domovi so zagoreli. Če se ne bi bili takrat zbrali v cerkvi — bog ve kaj bi bilo z njimi?“

Vera je utihnila. Potem pa je spet povzela:

„To je bilo še takrat, ko so Turki vdrli v deželo. In potem jih je znamenje vselej opozorilo na njihov prihod, da so se utegnili pripraviti in se zateči v cerkev, kamor Turki niso mogli priti. In potem ko je prišla kuga, je župnik snel ta križ in vsakdo, kdor se ga je dotaknil, je ozdravel. Ali ni to čudno?“

Pomolila je. Vinko je stal poleg nje in ji od strani gledal v obraz. Kako lep se mu je zdel ta obraz v molitvi! Ko je končala, se je obrnila k njemu:

„Pravijo, da se vse, kar se prosi pred tem križem, izpolni.“

„Vse? In kaj si prosila?“

Pobesila je glavo in rahla rdečica ji je zalila obraz. Ko mu je čez nekaj časa pogledala v oči, je bil njen pogled miren.

„Za tebe sem prosila, Vinko,“ je rekla tiho. „Za tebe, da se ti kaj ne pripeti na tujem.“

Pod njima je ležala dolina vsa lepa in pokojna, kakor bi se zbudjala iz zimskih sanj v pomlad. In vendar še zime ni bilo!

Vinko jo je prijel za roko in ji tiho rekel:

„Če bi bilo pri nas tako, tam gori. Vidiš, tam pa je mraz, da človeka zazebe v srce. Ko bi imel tam koga, da bi mi vlival vere v srce, kakor si mi jo ti s svojo molitvijo!“

Stala je zraven njega in sama ni vedela, kdaj je njena desnica našla njegovo roko in mu jo toplo stisnila.

„Počakaj še malo, Vinko, saj bo vsega konec. Saj mora biti konec. Vse ga kaže.“

„Če bi vedela, kako težko ga čakam.“

Hotel jo je pobožati po laseh, ko je videl, kako je dvignila glavičico k njemu in mu pogledala v obraz, toda izza ovinka sta se tedaj prikazali Zora in gospa. Roko v roki pohitela k njima.

„Oblečita se vendar, otroka, da se mi ne prehladita,“ je dejala gospa v skrbeh. „Saj sta vendar že toliko stara oba, da bi to lahko vedela.“

„Nič se ne bojte,“ se je pošalil Vinko. „Kopriva ne pozebe.“

Tedaj se je Vera zasmejala. „Kopriva? Kaj pečem?“

Gospa, ki je menda prej opazila prizor pri znamenju, ni nič rekla. Samo postrani je pogledala Vero.

Ko so se čez dobro uro vračali domov, je šlo solnce že k zatonu.

Sedemnajsto poglavje

KREGARJEVO PISMO

Tako so minevali dnevi. Sestrični sta hodili skoraj vsak dan z mladim častnikom

na izlete in časih se jima je pridružila tudi Verina mati. Verino prerokovanje se je res izpolnilo. V družbi veselih ljudi je tudi Zora časih pozabila na žalost, ki jo je trla, in na njenem obrazu se je spet pokazala rdečica. Toda prišle so ure, ko se je spet zavedla svoje nesreče, in v teh urah jo je mučil obup, ki jo je ubijal. Podzavestno je občutila, kaj se dogaja v duši prijateljice. „Naj uživa srečo,“ si je takrat rekla, in grenak nasmešek ji je vselej obkrožil ustnice. Ni hotela mučiti Vere s svojim trpljenjem, zato ga je še težje prenašala. Časih je trpela, da bi bila najrajši zbežala daleč, kjer je ne bi nihče videl, morda celo v smrt, toda dobro se je zavedala, da tega ne sme storiti zaradi njega, ki ga nosi pod srcem. Skoraj vsako noč je tako trpela. Čutila je, kako se v njej zbuja bitje, ki mu bo mati, in bala se je trenutka, ko bodo to zvedeli tudi drugi.

Od doma so ji skoraj vsak dan pisali. Zora je vedela, kako težko jo pogrešajo, toda bala se je doma in trepetala je ob misli na dan, ko se bo morala vrniti. Skoraj v vsakem pismu so povpraševali, kdaj pride.

Tudi ta dan je prišlo pismo, pa ne od matere in ne od očeta. Naslov je bil napisan s pisavo, ki jo je poznala. Kregarjeva je bila. Kar bala se je pismo odpreti. Končno se je le odločila in raztrgala ovitek.

Pisal ji je:

Velecenjena gospodična!

Pred nekaj dnevi, ko sem se ravno mislil odpeljati k vam na obisk, sem izvedel, da vas ni doma. Zato vam pišem.

Morda se še spominjate dne, ko sem se vrnil z bojišča z novico, ki vas je tako užalostila? Odpustite mi, gospodična, da sem moral biti ravno jaz tisti, ki sem vam jo moral prinesiti. Storil sem samo dolžnost, ki mi jo je naložilo prijateljstvo, in ta dolžnost mi je bila tako težka, da sem se bal trenutka, ko jo izpolnim. Morda ste to sami opazili in si s tem razložili moje čudno obnašanje tisti dan.

In zdaj pride drugi del te dolžnosti. Še težji del. Sami veste, kaj

mislim, in da se zavedate, kaj pomeni, mi priča prisega, ki se vam jo moral dati.

Ali mi dovolite, da pridem v prihodnjih dneh k vam, da se odkrito porazgovoriva? Saj veste, čas hiti, in tudi jaz ne bom mogel dolgo ostati doma, ker me kliče dolžnost na bojne poljane.

Prosim vas, da mi čimprej odgovorite, in poljubljam vašo nežno ročico!

Kregar.

Pismo ji je padlo iz rok. Mislila je, da ji bo vsaj še nekaj časa prizanešeno, toda stotnik je terjal odgovor. Vera, ki je opazila, kako je Zora nenadoma prebledela, je pobrala pismo in ga naglo preletela.

„Kaj naj mu odgovorim?“ je mrtvo vprašala Zora.

„Naj pride!“

„To mi praviš ti, Vera? Ko vendar veš...“

„Kaj bi ti drugega rekla?“ je tiho odgovorila prijateljica. „Usoda hoče tako in njej se ni moči ustavljati.“

Premolknila je; takoj ji je postalo žal teh besed. Sklonila se je k njej in ji šepnila:

„Saj ni tako strašen, kakor se tebi zdi. Toda zdaj moraš vse urediti, da ne bo prepozno. Sedi, Zora.“

Potisnila jo je na stol in ji dala pero v roke.

„Odgovori mu, naj pride. Po jutrišnjem ga čakamo in potem...“

„Kaj potem?“ je brez moči vprašala Zora. Nemo, topo je začela pisati pismo.

Ko ga je dokončala in dala Veri, je bil njen obraz bled ko zid.

*

Tisto popoldne niso nikamor šli. Vreme se je poslabšalo in ves dan je bilo oblačno, da so vsak čas pričakovali snega, ki jim je že itak dovolj dolgo prizanašal. Vinko, ki mu je dopust tekel h koncu, je tudi prišel in tako so sedeli v jedilnici in se pogovarjali. Zora je poskušala čitati neko knjigo, toda po nekaj straneh jo je zaprla. Ni se ji dalo brati. Vzela je ročno delo in odšla v kuhinjo, kjer je samevala teta.

Neznanka

Napisal Villiers de l'Isle-Adam

Tisti večer je bil elegantni pariški svet pomoštevilo zoran v itanjski operi, igralo so „Normo“. Bila je poslovilna predstava Marije Felicite Maubranove. Ko so utihnili poslednji zvoki Bellinijeve molitve „Casta diva“, je vse gledališče vstalo in z navdušenim ploskanjem venomer iznova klicalo pevko pred zastor. Metali so ji cvetlice, dragutje, rovorjeve vence. Labodji spev umetnice je bil vsa srca globoko ganil in ji zagotovil nesmrtno slavo.

Na srednjem orkestrskem sedežu je sedel še zelo mlad mož, čigar izrazite črte so izdajale odločno in ponosno dušo. Navdušenje za nedosegljivo pevko ga je bilo popolnoma premoglo; tako silno ji je ploskal, da so mu počile rokavice.

Nihče izmed navzočih pariških lahkoživcev ga ni poznal. Ni bil videti deželan, mnogo prej bi mu prisodili, da je tujec. Njegova obleka je utegnila biti nekoliko prenova, toda bila je iz najfinejšega blaga in nad vse okusna in se mu je brezhibno prilegala. Vsa njegova pojava je zbujala eleganten in prikupljiv vtis, toda človeku se je zdelo, kakor da ni za to okolico, kakor da bi spadal na sveži zrak, na solnce, v samoto; vsekako je bilo na njem nekaj nenavadnega — toda ali ni Pariz mesto vseh nenavadnosti?

Kdo je bil ta mladi mož, in kako je zašel sem?

Bil je še zelo mlad plemič z dežele, ki je že v rani mladosti izgubil svoja roditelja, in poslednji svojega rodu. Šele pred tremi dnevi je zapustil svoj samotni grad v Cornwallisu in odpotoval v Pariz.

Ime mu je bilo grof Felicien de la Vierge; njegov grad je bil Blanchelande v Spodnji Bretanji. Ni ga več strpelo doma. Zažejalo ga je

po življenju, skoraj vročično koprnenje ga je bilo prevzelo, da bi spoznal Pariz in njegov pregrešni svet. Zato se je odpravil na pot in zdaj je bil tu.

Ker je bil šele davi prispel v Pariz, je bil videti svež in zdrav, in njegove velike oči so sijale v neskaljenem lesku.

To je bil prvi večer njegove mladosti! Bil mu je dvajset let. To je bil njegov vstop v življenje, v opojno vrvenje zabav in pregreh velikega Babilona. Prijazno naključje je hotelo, da je ravno prav prišel, da čuje labodji spev Malibranove, te pevke brez primere.

V nekaj trenutkih se je vživel v razkošje gledališča in lesk svoje okolice. Toda že prvi zvoki velike pevke so ga prevzeli. Pozabil je na vse okoli sebe.

Svojevrstni značaj dežele, kjer je bil grof vzgojen, samotnost gozdov, mrzli veter, ki je bril okoli skal, bučanje gorskih reč in vsa ta divja priroda so napravile iz mladega moža pesnika, in bilo mu je kakor da mu prinaša zvok čudovitega glasu Malibranove pozdrav iz domovine in mu šepetaje prošnjo, naj se kmalu spet vrne.

Ko je tako v zanosu svojega navdušenja ploskal umetnici, se je slučajno ozrl kvišku in iznenada pozabil udariti v roke: nepremično se je zazrl gor.

V eni izmed balkonskih lož se je bila pravkar pojavila mlada dama nenavadne lepote. Gledala je dol po gledališču. Njen fini, žlahtni profil je obdajal rdečkasti somrak, ki je vladal v loži. Bila je jako blede; v njenih polnih rjavih laseh je tičala gardenija in svojo lepo roko je naslanjala na balustrado balkona. Bila je videti čisto sama. V izreku životca nje-

ne bogato z dragocenimi čipkami okrašene črne obleke je tičal dragulj, čudovit opal v zlatem okovu. Ko je tako na videz ravnodušno gledala v dvorano, se je zdelo, kakor da je pozabila na vse okoli sebe in se vsa predaja čaru božanskega petja.

Slučaj je hotel, da se je njen pogled, ko je plaval po občinstvu, zdajci srečal z očmi mladega moža.

Ali sta se že od prej poznala? Ne — vsaj na tem svetu ne. Toda tisti, ki jim je uspelo odkriti skrivnost naše prošlosti, naj presodijo, ali se ti dve bitji vendarle nista srečali že v prejšnjem življenju, zakaj ta edini pogled je obema povedal, da spadata skupaj.

Mladi grof je zaprl oči, kakor da hoče v njih ohraniti pogled teh sinjih oči, ki so se tako globoko potopile v njegove; potlej pa je skušal premagati vrtoglavost, ki ga je hotela prevzeti. Dvignil je oči do neznanke.

Njen pogled je še zmerom počival na njem; bilo je, kakor da mu ta lepa ženska gleda v dušo. Kakor v sanjah ga

Klic pragozda

je naslov velezanimivi seriji člankov o ekspediciji filmskega režiserja Van Dyka v najbolj divje predele Osrednje Afrike. Dnevnik te ekspedicije, ki še je morala boriti z divjimi zvermi in ljudožrci ter prilitkavei Belgijskega Konga, začne prihodnji, t. j.

v velikonočni številki

izhajati v tedniku „Roman“, ki si je zanj pridobil

izključno pravico za slovenščino.

Članki so opremljeni s čudovito

lepimi slikami,

ki bodo zanimanje naših bralcev za ta edinstveni potopis iz divje Afrike še bolj povzdignile. Ker se s prihodnjo številko začne novo četrtletje, opozarjamo cenj, naročnike, naj ne zamude obnoviti naročnine, da bodo redno dobivali „Roman“. Položnice razpošljemo te dni.

je zdajci obšel občutek, da ga dve mehki ženski roki objemata. Bil je izgubljen! Tako mu je bilo, kakor da se po čudežu neke božanske magije potaplja podoba te lepe ženske v zrcalo njegove duše in da se vtelesuje z njim. Začutil je, da je postala del njega, da je njegova prva, neminljiva ljubezen.

Mlada žena je razprostrla svojo pahljačo in se z nje črnimi čipkami dotaknila svojih ustnic. Zdelo se je, kakor bi se bila popolnoma zatopila v godbo. Felicien je že hotel naravnati svoje kukalo na njeno ložo, pa je koj spet pobesil roko; zazdelo se mu je, da bi bilo nespodobno.

„Ker jo ljubim,“ si je rekel.

Nestrpno je pričakoval konca predstave. Kako naj stori, da dožene njeno ime, da govori z njo? Žive duše ni poznal. Ali naj jutri stopi v gledališko pisarno in tam povpraša? Toda če ni abonentka in si je samo za to predstavo naročila ložo? Čas je hitel, mila pojava utegne vsak trenutek izginiti. Nu, dobro, pa se s svojim vozom popelje za njenim. Zazdelo se mu je, da druge poti ni. Vse ostalo bi se potem že kako uredilo. V svoji otroški naivnosti se je tolažil z mislijo: „Če je tudi ona mene opazila, če me ljubi — in ljubi me — potem mi bo že dala znamenje.“

Zastor je padel. Felicien je naglo odhitel na hodnik, kjer je začel hoditi gor in dol. Pristopil je njegov komornik, ki mu je grof nekaj šepnil na uho. Sluga se je umaknil v kot, od koder je pozorno opazoval dame, ki so prihajale iz gledališča.

Ploskanje je kmalu zamrlo in na stopnicah so se pojavili posetniki predstave, ki so se odpravljali domov. Felicien je napeto gledal po ljudeh in čakal.

Ni se zmenil za žareče obraze mladih gospodičen, ki so z bogatimi dragulji in cvet-

licami v laseh prihajale mimo njega, ne za dame v dragoce-nih hermelinih.

Toda polagoma se je vsa ta elegantna družba porazgubila — le mlade dame ni bilo nikjer.

Ali je nemara že šla mimo njega, ne da bi jo bil spoznal? Ne, ni mogoče! Star, popudran sluga je še vedno z velikim krznom v roki čakal v vestibulu. Na gumbih njegove črne livreje so se svetili bršljanovi listi vojvodske krone.

Zdajci se je prikazala na vrhnji stopnici. Bila je sama. Vitka in visoka, ogrnjena v plašč iz črnega baršuna, je stopala počasi po marmornih stopnicah, opiraje se z ozko orokavičeno roko na ograjo. Uzrla je Feliciena, ki je stal zraven nekega kipa, ne da bi bil odvrnil pogleda od nje, toda ona se ni zmenila zanj.

Ko je prispela dol, je pristopil k njej stari sluga in ona mu je nekaj naročila. Lakaj se je spoštljivo priklonil in naglo odšel. Trenutek nato se je začelo ropotanje voza, ki se je oddaljeval. Dama je šla iz vestibula in še zmerom sama krenila iz gledališča. Felicien je komaj toliko utegnil, da je komorniku pomignil k sebi.

„Vrnite se sami v hotel.“

Trenutek nato je bil na trgu pred opero, le malo korakov od dame. Občinstvo se je bilo že razpršilo po sosednjih ulicah, ropot vozov je postajal vse slabši.

Bilo je v oktobru. Noč je bila jasna, nebo posejano z zvezdami.

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 198. strani

1. Monarhov je 15. prezidentov 14.
2. Zidar.
3. Do 75 kozarcev.
4. Človek, ki ima sladkorno bolezen.
5. S kapljico kisa.
6. Sto.
7. Kadar mu bo vsak dosedanji njegov naročnik pridobil vsaj enega novega plačujočega naročnika.

Neznanka je stopala počasi in tako, kakor da ne bi bila vajena hoje. Ali naj stopi za njo? Mora: brez pomišljanja je to sklenil.

Pred Mortignyjsko ulico je za trenutek postala, kakor da se prav ne spozna, potlej pa je zavila v dokaj zapuščeno in slabo razsvetljeno Grammon-tovo ulico.

Zdajci se je mladi mož ustavil. Neka misel mu je prešinila možgane. Nemara pa ne pozna poti, morda je tujka? Ali bo poklicala voz, ki bi ga za zmerom odtrgal od nje? Potem bi jutri in vse naslednje dni v obupu begal po ulicah, ne da bi jo še kedaj videl. Ta misel ga je tako vznemirila, da je v trenutku pozabil na vso spodobnost in takt; stekel je naprej, prehitel damo na vogalu temne ulice, potlej pa se je naglo obrnil. Vsa kri mu je izginila z lic, da se je moral nasloniti na cestno svetiljko, ko jo je spoštljivo pozdravil in jo na skoraj otroško naivni način nagovoril:

„Milostljiva gospa,“ je rekel, „sami veste, da sem vas nocoj prvič videl. Ker se bojim, da vas ne bi izgubil izpred oči in vas potem nikoli več ne bi videl, moram na tak način govoriti z vami — moram —“ Glas mu je drgetal od razburjenja. „Ljubim vas,“ je tiše nadaljeval, „in če pojedete ravnodušno mimo mene, bom umrl, in nikdar ne bom več ljubil nobene ženske.“

Ona se je ustavila, odgrnila tenčico z obraza in ga vprašuje pogledala. Po trenutku molka je rekla nato z zvonkim glasom:

„Gospod, čuvstvo, ki vam je vzelo barvo z lic, da trepetete pred menoj, mora res biti globoko, drugače ne bi bili tega storili, in me tako ogovorili. Zberite se in govorite odkrito kakor s prijateljico.“

Felicien se nad tem odgovorom ni začudil, zdelo se mu je čisto prirodno, da mu idealno bitje idealno odgovori.

Se nadaljuje

Vandina osveta

(Nadaljevanje s 193. strani)

Leidnu v Monakovem, glavne-
mu uredniku ‚Vsemirja‘. Dok-
tor Berg profesorja silno
ceni.“

„Kaj vruga hočeš neki od
profesorja?“

„Nu, stopila bom z njim v
duhovito dopisovanje. Do nje-
ga imam polno zaupanje. On
je namreč zagovornik ženske
emancipacije in ženske gimna-
zije, on je za to, da dekleta
študirajo medicino in goje
vse vrste sporta; zagovarja
enakopravnost ženske z mo-
škimi in ženske ne sili, da bi
krpala nogavice in stala za
štedilnikom. Njega povpra-
šam, ali imam s svojimi nazo-
ri prav.“

Pismo, ki naj bi bilo napi-
sano z veliko samozavestjo, je
dobilo naposled čudno boječ
ton. Vanda je v njem pripove-
dovala profesorju Leidnu, ka-
ko jo silijo k delu, ki je nje
nevredno, in je naposled iz-
rekla plaho prošnjo, naj jo
on, ki je brez predsodkov,
osreči z nekaj lastnoročnimi
vrstami, na katere bi se lahko
sklicevala, če bi ji kdo spet
hotel braniti, da bi se posve-
čala svojim duhovnim potre-
bam. Skoraj štirinajst dni je
čakala, potem pa je prišel
dolgo pričakovani odgovor.
Kratko pismo se je glasilo:

„Draga gospodična! Vaša izvaja-
nja sem čital z jako velikim zani-
manjem. Vaše duhovne potrebe iz-
redno visoko cenim, toda s svojim
bogatom življenskim izkustvom bi
vam vendarle svetoval: dokažite ja-
kost svojega duha s tem, da se pod-
vržete domačim delom in se dvig-
nete nad nje. S prijateljskim po-
zdravom
F. Leiden.“

Vandi se je zazdelo, kakor
bi bila za glavo zrasla. Že dru-
go jutro se je ponudila, da bo
pobrisala prah, na materino
veliko začudenje. Popoldne je
z zadoščenjem pisala svojemu
pokrovitelju, da je ravnala po
njegovem nasvetu, in da sku-
ša premagati svojo mržnjo do
prozičnih del domačega živ-
ljenja. To pot ni več dolgo

trajalo, da je dobila odgovor.
Profesor je poudaril, da je
najodličnejša čednost pre-
maganje samega sebe. Zato
naj tudi ona pokaže veličino
svoje duše in naj le tako na-
daljuje in jemlje nase ravno
tista opravila, ki se ji naj-
bolj upirajo.

Vanda se je jela učiti, kako
se sprazi krompir in zamesi
testo za kolače. Čez dva mese-
ca je sporočila profesorju, da
dosledno goji samopremago-
vanje in da jo tudi proti pri-
čakovanju celo veseli. Naj bo
tako prijazen in ji dá še no-
vih nasvetov. Profesor je od-
govoril s kratkim pismom. Pi-
sal je, da premalo utegne, da
bi mogel nadaljevati to dopi-
sovanje, ker pa se v kratkem
oglasi v Berlinu, bi jo bil pri-
pravljen povabiti na kratek
razgovor. Prihodnji petek naj
se oglasi ob tej in tej uri v ča-
kalnici drugega razreda, še
prej pa naj mu pošlje svojo
sliko. Pripis se je glasil:
„Pomnite, da se prava veliči-
na razodeva tudi v odpušča-
nju!“ Ta pripis se ji je zdel
čuden, vendar ni dolgo o njem
razmišljala.

Vsa vročična je stopila
Vanda pol ure pred prihodom
monakovskega brzega vlaka v
čakalnico. Naposled ga je ven-
darle pričakala. Njene oči so
gledale samo po belolasih go-
spodih. Zdajci pa je začula za
seboj dobro znan glas: „Dober
večer, gospodična!“ In ko je
došlec zagledal njen strmeči
in vznevoljeni obraz, je po-
vzel: „Ali vam je preseneče-
nje zelo nedobrodošlo, kaj?“

Vanda pa se je v tem že
zbrala. „Kako naj bi vas bila
pričakovala, gospod doktor
Berg?“

„Nu, ker že imate to smolo,
da ste me srečali, mi morate
vsaj roko dati v pozdrav...“

Njej so se zabliskale oči.
„Moram?! In če nočem?“

On se je čudno nasmehnil.
„Čisto dobro vem, kaj hočete

reči, gospodična Vanda. Naro-
čeno mi je, naj vam sporočim
pozdrave od tistega, ki ga tu
zaman pričakujete. In pa, da
nikarite pozabiti pripisa v
njegovem pismu!“

Vandi je bilo, kakor da je
treščilo vanjo. Zajecljala je:

„Vi — vi veste...?“

„Seveda! Ali mar mislite,
da profesor Leiden na stotine
pisem, ki mu jih pišejo mlade
gospodične, osebno odgovar-
ja?“

Vandi se je zmehnilo pred
oči in sapa ji je skoraj po-
šla.

„In tedaj — tedaj ste...?“

„Da, že četrť leta sem do-
pisoval z vami, ker sem od
lanskega poletja drugi ured-
nik ‚Vsemirja‘ in ker me šef
prav posebno ceni. Sicer pa
vam zares pošilja pozdrave,
ker popolnoma odobrava zvi-
jačo in se mu čisto razumljivo
zdi, da vztrajam na tem, da
dobim tako ženo, ki zna mesi-
ti testo za kolače in pražiti
krompir, ki pa se tega iz same
trme do mene nikdar ne bi iz
lastne volje naučila.“

Vanda je prebledela na
smrt, naslednji trenutek pa jo
je zalila rdečica. Obrnila se je,
in ne da bi bila Berga le pogle-
dala, je hotela oditi iz čakal-
nice. On pa je stekel za njo na
cesto in ji z nasmehom zasto-
pil pot. „Zdaj ko sem dognal
najskrivnejše kote oblegane
trdnjave, bi bil vsak nadaljni
odpor res čisto odveč! Torej,
draga moja sladka Vanda:
sklenitev miru — ne?!“

„Nikdar in nikoli! Midva
ostaneva za zmerom sovraž-
nika!“

„Za zmerom?“

„Da!“

„Draga Vanda, ali ne vidi-
te, da mi ne morete dati koša-
rice?“

Ona se je polagoma osve-
stila. Njene temne oči so zasi-
jale jasneje in nagajiveje ka-
kor kdaj prej. In zmagoslavno
je vzkliknila:

„Tega tudi ne trdim! Ali
mar misliš, da bom izpustila
tako lepo priliko za dosmrtno
osveto?“

Ureja Boris Rihteršič

Adolphe Menjou pripoveduje...

Napisala Karla King

„Kmalu se bo pokazalo, da bo k filmu težko kdo prišel, ki ne zna razen svoje materinščine vsaj še enega svetovnega jezika. Jaz sem se na to, hvala bogu, dobro pripravil in se ničesar ne bojim. Moj oče, ki je bil lastnik hotela, je govoril devet jezikov. Doma smo malokdaj govorili angleško, špansko, francosko in nemško sem znal že kot otrok, italijanščine pa sem se naučil, ko sem bil med vojno za ameriški četami na italijanski fronti. In ob premirju sem bival nekaj časa v Luksemburški, da sem lahko svoje znanje nemščine in francoščine izpopolnil.“

„Zvočne filme naj bi delali ljudje, ki vedo, kaj publika hoče. Če znajo ljudje v Parizu delati boljše francoske filme kakor v Hollywoodu, jim je le čestitati. Vidite, ko sem bil zadnjič v Evropi, sem videl nekaj filmov, ki so bili res umetnine. In mislite, da so ljudem ugajali? Še dolgo ne, ker so bili filmi, ki jih ljudje niso razumeli. Evropski režiserji ne znajo podajati umetnosti tako, da bi postala dostopna vsakomur. In prava umetnost je vsakomur dostopna.“

To so bile najvažnejše besede, ki jih je povedal Menjou, ko sem ga šla intervjuvat. Odkril mi je še razen tega, da igra zdaj v filmu „Veliki ljubavnik“, ki ga delajo zdaj že peti mesec in še ne vedo, kdaj bo gotov. Razen tega pa igra v veliki MGM-ovi reviji, kjer ima skupaj s Paulom Morganom, Noro Gregor in E. v. Jordanom glavno vlogo.

Film „Aleluja“ v Ljubljani

Človek ne bi preveč rekel, če bi trdil, da je zvočni film „Aleluja“ eno največjih del te sezone in da je morda važnejši kakor stotine filmov, ki jih vrte dan za dnem po raznih kinih. In zakaj? Ker nam kaže glasbo črncev, iz katere je nastal jazz, ki dobiva vse večji vpliv na moderno glasbo. Prav v tem filmu vidimo to prvobitno glasbo v vsej njeni moči in lepoti. Videti in čuti je treba samo prizore, ko črna mati uspava svoje otroke, in pri tem popeva čudovito pesem v ritmu, ki ga ni mogoče definirati. In pesmi, ko pojejo Dixie Jubilee Singers prekrasno starinsko pesem „Swanee Rivera“, tožne pogrebne pesmi, vse česar ni mogoče nikjer drugje slišati. To petje je tako globoko, tako naravno, da ni čuda, da

primitivni črnici pri njem zapadejo v versko ekstazo. In vse to je posnela filmska kamera dovršeno, da si misli človek, da je med temi otroki narave, ki komaj slutijo kaj je življenje.

Evropski mojstri zvočnega filma bi si morali ta film ogledati, ne samo enkrat, ampak dvakrat, petkrat. Kajti prizori kakor tisto lepo petje v rečnem pristanišču, ko spremlja petje zboru mrmranje mase, in še nešteti drugi, so vse več kakor dovršeni. Takih tonov in take popolnosti ne bomo zlepa slišali kje drugje.

„Kralj potepuhov“

V kratkem bodo slavili Francozi petstoletnico rojstva enega svojih najbolj znanih srednjeveških pesnikov, François Villona, velikega satirika in še večjega bohema.

Prizor iz filma „Ljubavezen Renate Langen“ (Foto Atlantis)

Rojen je bil l. 1451. v Parizu. Vse svoje življenje se je potepal v družbi najbolj razpitih pustolovcev in pijancev. Bil je strah pariških meščanov, toda bolj kakor njegovih nastopov, so se še ljudje bali njegovih ujedljivih satiričnih pesmi, s katerimi je bičal vse, od najbolj solidnega meščana do vladarja. To mu je tudi nakopalo sovraštvo dvora. Toda on se za to ni menil. Potepuhi so ga izbrali za svojega poglavarja in z njimi je uprav strahoval Parizane. Nekoč je bil obsojen na smrt. V poslednjem trenutku so ga pomilostili in moral je oditi iz Pariza ne da bi se smel še kdaj vrniti tja. Potem je izginila za njim vsaka sled. Nihče ne ve, kaj se je z njim zgodilo.

V teku let se je nabralo v zvezi z njegovim imenom niz pravljic in legend. Te legende je uporabil Paramount za snov svojega novega govorečega filma „Kralj potepuhov“. Dr. Rudolf Berger je film režiral,

glavno vlogo. Villona, pa igra in poje znani ameriški pevec Dennis King. Njegova partnerica je dražestna Jeannette MacDonald, ki smo o njej že večkrat pisali.

Ves film je posnet v naravnih barvah in v Ameriki ga smatra kritika kot največji zgodovinski film lanske sezone.

Rantaplanci v nemških filmih

Kakor smo zvedeli, bo pri nas kmalu igral prvi film, kjer Rantaplanci govore. Ti mladi filmski junaki so res pridni otroci, ker so se v izredno kratkem času naučili toliko nemščine, da so lahko začeli v nemških filmih igrati. Njih prvi nemški film se imenuje „Winter Wetter“. Pri nas naslov še ni določen. V njem vidimo življenje Rantaplancev pozimi. Kakor vsi njihovi prejšnji filmi, je tudi ta poln komičnih prizorov, kjer se izkažejo vsi igralci od najmanjšega do največjega.

Za naše otroke bo velik dogodek, ko bodo prvič čuli otroške glasove onih, ki so jih že neme vselej radi gledali. Pa tudi za starše bo veselo presenečenje.

Po tem filmu bodo sledili še drugi, saj je znano, da so Rantaplanci zelo delavni.

V kratkem prinesemo njih sliko, kjer so vsi, od črnčkov Farine in Stymija, pa do psička s kolobarjem okrog desnega očesa, ki naj predstavlja monokel.

Druga stran medalje

Londonski kini so sklenili zavrniti Chaplinove zahteve za pravico predvajanja njegovega najnovejšega filma „Luči velemesta“, češ da so pretirano visoke. Vrh tega je Društvo lastnikov angleških kinov ogorčeno nad Chaplinom tudi zato, ker jih ni povabil na večerjo, ki jo je priredil londonskim odličnikom tisti večer po slavnostni premijeri „Luči velemesta“. Tudi iz Berlina prihajajo podobne pritožbe...

Kakor vse kaže, Chaplin ni tako dober trgovec, kakor mu očitajo, drugače bi bil moral vedeti, da prenapet lok počni. In še nečesa Charlie ne bi smel pozabiti, če hoče, da mu bo dobro na zemlji: zlate resnice namreč, da svet časti samo tiste, ki češčenje vračajo za češčenje...

K. Br.

Ali že veste

da dela Paramount novo filmsko opereto, ki se za zdaj imenuje „Smehljajoči se poročnik“, kjer igra Maurice Chevalier glavno vlogo?

da dela glasbeno spremljavo za ta film dunajski komponist Oscar Strauss?

da začne Jannings v najkrajšem času igrati v novem velikem filmu, ki je napravljen po drami Mauricea Rostanda z naslovom „Mož, ki sem ga umoril“?

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

Moja žena — tvoja žena

krasna komedija, kjer igrajo glavne vloge ljubljenci naše publike Lillian Harvey, Willy Fritsch in Heinz Rühmann.

„Kralj jazza“

prekrasna filmska revija v naravnih barvah. V glavni vlogi pevec najlepših ljubavnih pesmi John Boles

da je bil grof Tolstoj, ki je zaposlen pri novem filmu „General Platorov“, nekdanj častnik ruske garde?

da bosta igrala Camilla Horn in Walter Rilla glavni vloge v nemškem Paramountovem filmu „Obtoženka, prisecite“?

da je Harold Lloyd postal že drugič srečen oče?

da je Jackie Coogan zaradi velikega uspeha v filmu „Tom Sawyer“ angažiran za dolgo dobo pri Paramountu?

da je Maurice Chevalier najbolje plačan Francoz, ker dela samo 500 ur na leto in dobi za vsako uro 30.000 dinarjev?

„Zame ni film...“

Don José Mojica je bil časih ugleden član čikaške „Civic opere“, kjer je igral skupaj s priljubljenima pevkama Mary Garden, Ferdo Hempel in drugimi. Ker je imel zelo dobro mesto v operi in bil ljubimec publike, ni nikdar mislil na film.

Nekoč je obiskal svojo mater, ki živi v Hollywoodu, in ob tej priliki so ga jeli prijatelji nagovarjati, naj preizkusi svoj talent v filmu. „Kaj se razumem na film“, se je branil mladi Španec. „Ni da bi poskušal.“

In ni šel v filmske ateljeje. Toda prijatelji mu niso dali miru. Neprestano so silili vanj in dan pred povratkom v Čikago se je mladi pevec vendar odločil, da poskusi.

„Prepričati hočem svoje prijatelje, da zame ni film.“ Odpel je nekaj angleških in španskih pesmi, potem pa za nameček še nekaj italijanskih arij iz raznih oper. Ko je končal, se je zahvalil ravnatelju, in odpotoval v Čikago. Tam pa ga je že čakal kup brzojavk, ki mu jih je poslala tvrdka Fox: naj se takoj vrne v Hollywood, da podpiše pogodbo za film.

In nekaj dni nato se je vrnil tja in podpisal.

Tako se je Don José prepričal, da „je film zanj“, in zdaj ga že gledajo na platnu po vsem svetu. Njegov film „Strastni poljub“, kjer so njegovi partnerji lepa Španka Mona Maris, Antonio Moreno in Tom Patricola, zanje povsod prav lepe uspehe.

Filmski drobšč

Ateljejski posnetki za film „Lažni soprog“ z Johannesom Riemannom in Marijo Paudeler, so končani. Zdaj so igralci odpotovali v Monte Carlo, kjer se odigrava del tega filma.

Znani berlinski igralec Werner Krauss je angažiran za Ufo in je že odigral prvo vlogo v zvočnem filmu „Yorck“.

Marguerite Churchill, ki ji bo o Božiču šele dvajset let, je doslej igrala šest glavnih vlog na deskah newyorškega Broadwaya in šest glavnih vlog v Foxovih zvočnih filmih.

Reinhold Schünzel je zdaj pri Ufi angažiran kot režiser. Prej se je udejstvoval le kot igralec.

V Parizu so prepovedali predvajanje filma o Dreyfusovi aferi.

V Hollywoodu delajo trenutno 25 filmov. Od teh jih izdelujeta družbi MGM in Warner 17.

Kakor smo izvedeli pride v kratkem „Ben Hur“ kot zvočni film. Glavno vlogo igra tudi v novi verziji Ramon Novarro.

V Angliji hočejo na podlagi nekega starega zakona prepovedati v nedeljah vse kino predstave.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Moja žena, tvoja žena“?
2. Kdo je igral glavno žensko vlogo v filmu „Veličanstvo ljubizen“?
3. Pri kateri filmski družbi igra Willy Fritsch?

4. Pri kateri družbi igra Don José Mojica?

5. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Pojoče mesto“?

Odgovori na vprašanja v 11. številki: 1. 1908; 2. Subotica; 3. Paramount; 4. Willy Forst; 5. Gertrud Wiethake Mueller.

Za rešitev teh vprašanj razpisujemo 10 nagrad in sicer kot prvo nagrado veliko sliko filmske igralke Jeannette Macdonald na imitaciji platna v barvah, ostalih 9 nagrad pa kakor običajno.

Nagrade v 11. številki so dobili:

5 slik: Jože Okorn, Ljubljana;

4 slike: Mara Polanc, Radeče;

3 slike: Stefica Levicky, Ljubljana;

2 sliki: Mirko Smrtnik, Guštanj;

po eno sliko: Saša Petrič, Ljubljana; Roza Krajncič, Maribor; Valerija Vidic, Ljubljana; Jakob Sešel, Slovenjgradec; Marica Iskra, Javornik; J. Semrov, Hotederšica. Slike pošljemo te dni.

FILMSKA POSTA

Mira: Hans Albers stanuje v Berlinu W 8, Linnéstr. 7.

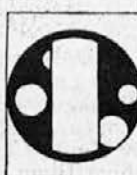
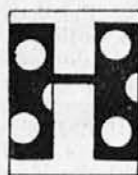
A 15: Jan Kiepura, ki igra glavno moško vlogo v filmu „Pojoče mesto“, je Poljak.

Savo: 1. Anita Page je rojena 4. VIII. 1910. — 2. Wilhelm Dieterle je zdaj v Ameriki.

Marlene: 1. Gretl Theimer je igrala prvič v filmu „Dvoje src v 3/4 taktu“; 2. Film „Faust“ so napravili leta 1926; 3. Dolly Haas ni poročena. Rojena je bila v Hamburgu. Da avtogram, če ji pišete na naslov: Berlin-Westend, Reichstrasse 9; 4. Jeannette Macdonald je Američanka. Zdaj igra že pri Foxu; 5. Clara Bow ima naslov: Paramount-Public-Studios, Hollywood, Cal. USA; 6. Lya de Putti je zdaj v Newyorku; 7. Svetislav Petrovič je v Ameriki. Naslov: Universal Studios, Universal-City, Cal. USA.

Nailepši prizor iz filma „Strastni poljub“, kjer igrata Don José Mojica in Mona Maris (Foto Fox)

Zato pa!

Velika ameriška trdka s klobuki je dala nabiti na vseh vogalih v Newyorku velikanski lepak z napisom: „Charlie Chaplin nosi izključno samo naše klobuke.“

Konkurenčna trdka pa je dala nato pod vse te lepake nalepiti listek: „Zato se mu tudi ves svet smeje!“

Lakonično

Jerin mož Miha je zelo redkih besed. V nedeljo pride iz cerkve domov in med zakoncema se razvije tale razgovor:

„Ali si bil pri pridigi?“

„Bil.“

„O čem pa so danes gospod govorili?“

„O grehu.“

„In kaj so rekli?“

„Da so proti.“

Poročni prstan kot legitimacija

Znamenita pisateljica Karin Michaelis pripoveduje:

Ko sem pred leti potovala po Ameriki, sem morala iti na banko po denar, ki mi ga je poslal Sophus Michaelis, moj mož. Bilo je to še v lepih predvojnih časih, ko človeku ni bilo treba vedno nositi s seboj legitimacije. Tako tudi jaz nisem imela nikakih papirjev, ki bi se z njimi mogla legitimirati. Z denarjem je pa križ; tudi takrat v lepih predvojnih časih ga niso dali kar tako na lep pogled. Kaj naj storim? Pa se brž spomnim in potegnem s prsta poročni prstan, na katerem sta bili vrezljani imeni Sophus in Karin. „Legitimacija“ je zadoščala in tako sem brez vsakih neprilik prišla do denarja.

Trdoglav hišni prijatelj

Profesorja N. žena vara. O tem govori vse mesto, le on sam nič ne ve.

Nekoč ga ustavi dober prijatelj in mu reče:

„Ti, ali ne zahaja mladi O. precej pogosto k tebi na dom?“

„Da, na žalost je res.“ odgovori profesor. „Posebno moji ženi je to nerodno. Poskusila sva že vse moč, da bi se ga odkrižala. Zadnje čase napraviva na primer tole: Komaj O. pride, reče moja žena ostentativno k meni: „Ivan, ali nimaš danes seje?“ ali kaj podobnega. In jaz vstanem in ga pustim s svojo ženo. Gotovo že desetkrat sem tako napravil. Toda nesramnež se naredi neumnega in vselej ostane.“

Praktično

„Zakaj pa nosite tako strašansko dolgo brado?“

„Da mi ni treba nositi kravate.“

Vegetarijanec Maksim Gorkij

Ruski pisatelj Maksim Gorkij je bil vegetarijanec. Ko je potoval po Ameriki, je bil nekoč gost bogate dame, ki ga je hotela na vsak način pregovoriti, da bi jedel meso.

„Ali ne bi malo piščanca?“ ga je ljubeznivo vprašala.

„Ne, hvala lepa.“ je odgovoril pesnik.

„Gnjat je tudi imenitna.“

„Ne, lepa hvala, ne bom.“

„Ali pa malo pečenke?“

„Hvala.“ je prijazno odklonil Gorkij.

„Jagnjetino bi pa morali vendarle pokusiti.“ je vztrajala prijazna dama.

Zdaj pa je bilo tudi Gorkemu dovolj. Prodirljivo je pogledal svojo gostiteljico in rekel:

„Dovolite, da vam priznam: Če katero meso jem, pride v poštev samo človeško meso. Biti pa mora surovo!“

Vse mora vedeti

„Ali niste videli neke dame brez majhnega otroka? Ta otrok sem jaz!“

Promptno

„Gospodična, ali vas smem prositi za sestanek?“

„Prav žal, sem poročena.“

„Jaz sem tudi poročen in mi je tudi žal.“

Ni razumel

Učitelj: „Recimo, da bi začel vr-tati luknjo skozi sredo zemlje — kam bi potem prišel?“

Učenec: „V norišnico, gospod učitelj.“

Dober nasvet

Neka mlada, jako ekscentrična Angležinja je vprašala Bernarda Shawa, ali bi bila po njegovi sodbi primerna za zakon.

Shaw ji je odgovoril:

„Smatram vas za mnogo prepa-metno, da bi vzeli moža, ki bi bil toliko neumen, da bi se hotel oženiti z vami!“

V židovski šoli

„Povej mi, Aron, katera je naj-pomembnejša lastnost vode?“

„Če se umijem v njej, postane črna, gospod učitelj.“

Nerodno

„Mama, Mihec mi je vrgel kruh v blato!“

„Tako? Z zlobnim namenom?“

„Ne — z medom!“

V besednjaku mora iskati

Hotelir (plačilnemu): „Ali je Madžar na številki 11 napravil kako pripombo zastran računa?“

„Še ne, gospod šef: zdaj jo šele išče v besednjaku!“

Izlet v dvoje

„Ali veste, gospodična, kakšna je razlika med avtotaksijem in tramvajem?“

„Ne.“

„Nu, pa se peljiva s tramvajem!“

Otroška želja

Pepček je opazil, da njegova ro-ditelja večkrat pišeta razglednice znancem s takimle začetkom: Vese-lo Veliko noč! Vesele binkošti!

Ko se je bližal praznik Vnebo-hoda, si je Pepček mislil, da tudi on ne sme zaostati. In je napisal svoji bogati teti:

„I. juba tetka! Želim ti prav vesel vnebohod!“

Doma v družini

Kaj je dobro vedeti o rokavicah?

Tesne rokavice najboljše razširiš, če jih nekaj ur prej, ko jih natakneš na roke, zaviješ v nekoliko vlažno blago.

Usnjate rokavice. Bele rokavice, ki so le malo umazane, lahko odrgneš z radirko. Tudi z benecinom jih kakor gotovo že sama veš, lahko očistiš. Še boljše pa je čiščenje z mlekom, ki mu dodaš nekaj kapljic etra ali pa salmijakoveca. Za to ni niti treba dosti tekočine: zadošča, če je samo dno krožnika pokrito z njo. Rokavic v ta namen ni treba natakni na roke, nego jih deneš kolikor mogoče gladko razprostrte na čisto blago. Nato vtakneš v mleko čisto krpico, podrgneš z njo nekajkrat po kosu mila in nato rokavice temeljito odrgneš. Umazanija se jako naglo razkroji, zato moraš krpico vedno z drugim koncem drgniti po rokavicah, drugače jih sproti umažeš. Posebno moraš paziti na konce prstov. Kadar so rokavice na vrhnji in notranji strani popolnoma čiste, jih lahko takoj obesi, da se posuše. Nič za to, če so v vlažnem stanju rumene. Barvaste usnjate rokavice, ki jih tako pereš, se vidijo po pranju malone črne, ko pa se posuše, so take ko nove. Pred vsem ostane usnje svetlo in voljno.

Črnim usnjatim rokavicam se vrne lesk, če jih odrgneš z nekaj kapljicami laškega olja, ki mu dodaš malo črnila. Drgneš jih s črno krpico tako dolgo, dokler se ne posuše. Tako oprane rokavice lahko takoj natakneš na roke in nosiš. Bojazen, da bi izgubile barvo, je neupravičena.

Svilene rokavice in rokavice iz sukancea se najprej obrabijo na koncih, kjer pogledajo prsti na beli dan. Da se to ne zgodi, vtakneš v konce prstov malo bombaža.

Jajčni konjak

Za praznike se spodobi, da je tudi konjak pri hiši. Jajčni konjak si lahko sama takole napraviš: Kake tri četrt litra neposnetega mleka skuhaš s 35 dekami sladkorja in koščkom vanilje. V drugi posodi dobro raztepeš pol litra neposnetega mleka s 6 rumenjaki, nato pa ga med neprestanim mešanjem zliješ v mleko. Takoj potem odstaviš s štedilnika in mešaš, dokler se vse skuraj ne ohladi. V popolnoma mrzlo tekočino vliješ nato med neprestanim mešanjem četrt litra konjaka ali katerega drugega alkohola. Tako dobiš poldrugi liter dobrega likerja.

Mečnik z žganim sladkorjem

Potrebščine: 50 dkg moke, dva in pol zavojčka dr. Oetkerjevega pecilnega praška, 40 dkg sladkorja, nekoliko cimeta, klinčkov, pimenta in limonovih olupkov.

Priprava: Sladkor se žge, da postane zlatorjav, se nato skuha s pol litra vode in potem meša, da se ohladi; ohlajen se pomeša v skledi z moko, ki ji je bil dodan pecilni prašek. Primešaj zapored cimet, piment in klinčke kakor tudi narbane limonove olupke. Iz vsega tega napravi redko zmes. Njo namaži do debelosti prsta na pomaščen pekač ter jo speci počasi v pečici.

Živčno in duševno bolnim povzroči zelo mila, naravna „Franz-Josef“ grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabo „Franz-Josef“ vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtneja mozga. „Franz-Josef“ grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

M I L O S V I L A

popolnoma belo, čisto za:

svilo, volno in fine tkanine;
izborna v toaletne svrhe in
shampooing.

Mrtvaška roka

(Nadaljevanje s 195. strani)

Zdaj šele se mi je vrnil pogum, vse bolj in bolj me je zapuščal tesnobni občutek odvisnosti od neke mogočne neznanne sile.

Planil sem k zvoncu in se z vso silo uprl v zaklenjena vrata. Tudi od zunaj je nekdo razbijal po njih. Vrata so se odprla, in v sobo je planil stari sluga. Pomagal mi je dvigniti gospodarja s tal in oba sva ga zanesla na posteljo. Rosen je bil mrtev. Sluga, ki se nikakor ni dal potolažiti, je neprestano zatrpeval, da ni bil njegov gospodar nikdar bolan in da ni nikoli tožil o kakšnih bolečinah.

Tudi ostalo služabništvo se je zgrnilo v sobo. Povedal sem jim, kaj se je zgodilo, in tudi njim je bila strašna smrt njihovega gospodarja nerazumljiva zagonetka. Odprli smo vsa okna, da izpustimo iz sobe zatohli in vroči zrak. Ljudje so me gledali s prestrašenimi obrazi. Pozneje so trdili, da je bil moj obraz bled kakor pobeljena stena.

Umaknil sem se v sosednjo sobo in prepustil jadikujočo in tožečo služinčad sami sebi. Hotel sem si še enkrat predočiti ta dogodek v vseh podrobnostih: nemara vendarle kaj doženem. Še nikoli nisem videl tako zdravega človeka, ki bi končal na tako zagoneten način.

Minile so ure, napočil je dan, v sobe, ki so bile ponoči tako strahotne, se je vlila svetla, prijazna dnevna luč.

Tedaj so se odprla vrata v mojo sobo, stari sluga je planil k meni in ves trepetajoč zajecjal:

„Prosim, gospod, idite z menoj! Poglejte, kaj se je zgodilo.“

Šel sem s starim v Rosnovo spalnico. Stopila sva k njegovi postelji. In tedaj sva videla:

Na nesrečneževem vratu so se jasno odražali sledovi velike, koščene, tesno okoli goltanca zasekane roke.

„Sem samo pol človeka“

ČE NIMAM DOBRE KAVE DOBITE DNEVNO SVEŽE PRAŽENO LE

PRI TVD. B. MOJH
LJUBLJANA, VODNIKOVA TRG 5.

KLIŠETE
vseh vrst no fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše

KLIFFARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Tovarna kuvvert

Konfekcija papirja

„KUVERTA“ D-1-07
LJUBLJANA
Karlovska 2, Vojaški-pač-1

Foto aparate in potrebščine
dobite v največji izbiri pri

Drogeriji „Adrija“
Mr. Ph. S. Borčič
Ljubljana, Šelenburgova ulica 1
Telefon št. 34-01
Zahtevajte cenik!

Kupon 13 film

UGANKE

ČRKOVNICA

K S L E E T E Č M L
R E S D E S E I E .
E D V E J M R M P E
J E A N L A S A O J

POSETNICA

D. Rov
pesnik

ŠALJIVKA

Katera osa je mokra?

ČRKOVNICA

K A J A L E E T S
O I S P G U I J S
Z U S D J Č E O I
R Č E O A J P K K
D N E M A T V I T

Rešitev križanke v zadnji številki

Vodoravno: 1. Oktogen; 2. Um, Ra, ona; 3. Resa, Abel; 4. Ozimina; 5. Vode, Izak; 6. Iperit; 7. Nor, vazal; 8. Atila, Ada; 9. Atene; 10. Om, luna; 11. Silikat; 12. Janina; 13. Sak, Had. — **Ná v p r i č n o:** A. Surovina, os; B. Mezopotamija; C. Siderit, lak; D. Kramer, Lenin; E. To, Ivan, kit; F. Anita, dan; G. Gobar, za, Utah; H. Ene, Abadon I. Nil, kila, Arad.

Budilke

po Din 60— s triletnim jamstvom

IVAN PAKIŽ,
LJUBLJANA
Pred Škofijo 15.

Prva jugoslovanska tovarna
dežnikov

Josip Vidmar

Ljubljana, Pred Škofijo št. 19

En gros — en detail.

Dežniki vseh vrst. Vrtni senčniki. Sejmski dežniki. Velikanska izbira. Skrajne cene.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbujala slika, in radi globokega svolega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za puding itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeña močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se često ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni konjak.

Zavoček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pripravo enostavnih, boljih, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, tort i. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinje — tudi onih, ki stavilo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoni pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.